

Ethics of Human Rights in the Environment of the Seas

B. Nakisa¹, Z. Poorkhaghan Shahrezaei Ph.D.^{2*}, A. Barzegarzadeh Ph.D.³

1. Ph.D. Student, Dept. of Public International Law, Najaf Abad branch, Islamic Azad University, Najaf Abad, Iran.
2. Dept. of International Law, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran.
3. Dept. of International Law, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran.

Abstract

Background: International law has undergone tremendous changes in recent decades. One of these developments is the humanization process of international law, which has been identified as human rights in the international arena. Human rights have a universal nature and function and are not limited to time and place. Therefore, the ethics of human rights is universal. This category of ethics should be considered in the seas as it is considered on land. Human ethics dictates that all people in the sea have their human rights without any discrimination. There is no reason to deny and disobey the ethics of human rights at sea. Therefore, the present study was formed with the aim of investigating the ethics of human rights in the marine environment.

Conclusion: One of the most important areas where the concept of human rights ethics can be applied is the environment of seas and oceans. Among the important cases that can be mentioned in this context are: drug and psychotropic drug trafficking, piracy, maritime terrorism, marine environment, slave trade, common heritage of humanity, immigration and asylum, rights of seafarers and forced labour on ships and vessels and so on. The lack of a comprehensive human rights treaty that covers all the above-mentioned issues in the field of seas is well felt, and there is room for effective measures to be taken in this regard by the relevant international institutions, headed by the United Nations.

Keywords: *Ethics, International Law, Human Rights, Marine Environment, International Conventions*

***Corresponding Author:** Poorkhaghan Shahrezaei Z, Dept. of International Law, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran. Email: zpoorkhaghan@gmail.com

How to cite: Nakisa B, Poorkhaghan Shahrezaei Z, Barzegarzadeh A. Ethics of human rights in the environment of the seas. *Ethics in Science and Technology*, 2024; 19(3): 53-61.

Copyright © 2024 Authors. Published by Iranian Association for Ethics in Science and Technology. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license. (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited

اخلاق حقوق بشری در محیط دریاها

بهمین نکسا^۱، دکتر زینب پورخاقان شاهرضایی^{۲*}، دکتر عباس برزگزاده^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه حقوق بین الملل عمومی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

۲. گروه حقوق بین الملل، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

۳. گروه حقوق بین الملل، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران.

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۱۲، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۱۴)

چکیده

زمینه: حقوق بین الملل در دهه های اخیر دست خوش تحولات شگرفی گردیده است. یکی از این تحولات، فرآیند انسانی شدن حقوق بین الملل می باشد که تحت عنوان حقوق بشر در عرصه بین المللی مورد شناسایی قرار گرفته است. حقوق بشر ماهیت و کارکردی جهانشمول دارد و محدود به زمان و مکان نمی باشد. بنابراین، اخلاق حقوق بشری امری جهانی است. این مقوله از اخلاق همانطور که در خشکی مورد توجه قرار می گیرد باید در دریاها نیز مورد توجه باشد. اخلاق انسانی حکم می کند همه افراد در دریا، بدون هیچ گونه تمایزی، از حقوق انسانی خود برخوردار هستند. هیچ دلیلی برای انکار و عدم رعایت اخلاق حقوق بشری در دریا وجود ندارد. از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی اخلاق حقوق بشری در محیط دریاها شکل گرفت.

نتیجه گیری: یکی از مهمترین عرصه هایی که مفهوم اخلاق حقوق بشری می تواند کاربرد داشته باشد محیط دریاها و اقیانوس ها می باشد. از جمله موارد مهمی که در این زمینه می توان مورد اشاره قرار داد عبارتست از: قاچاق مواد مخدر و روانگردان، دزدی دریایی، تروریسم دریایی، محیط زیست دریایی، تجارت برده، میراث مشترک بشریت، مهاجرت و پناهندگی، حقوق دریانوردان و کار اجباری بر روی کشتی ها و شناورها و غیره. فقدان یک معاهده جامع حقوق بشری که تمام موارد ذکر شده فوق را در عرصه دریاها پوشش دهد به خوبی احساس می گردد و جا دارد در این خصوص از سوی نهادهای مربوطه بین المللی که در راس آن سازمان ملل متحد قرار دارد اقدامات موثری صورت پذیرد.

کلید واژگان: اخلاق، حقوق بین الملل، حقوق بشر، محیط دریاها، کنوانسیون های بین المللی

سر آغاز

با عنایت به جهانشمولی اخلاق حقوق بشری یکی از مهمترین عرصه هایی که می تواند این مفهوم کاربرد داشته باشد محیط دریاها و اقیانوس ها می باشد.

اقیانوس ها و دریاها، از مهم ترین ارکان حیات بر روی کره زمین هستند که منابع ارزشمندی را در خود جای داده اند و تنوع حیات وحش و منابع زیر بستر آن ها موجب شده است که جزء جدایی ناپذیر زندگی بشر باشند (۱). دریاها و اقیانوس ها تقریباً هفتاد درصد سطح زمین را پوشانده اند. فعالیت در محیط دریا ها به صورت قانونی و چه غیرقانونی در حال افزایش است و این امر لزوم توجه به اخلاق حقوق بشری را در این حیطه نشان می دهد. از جمله این ابعاد می توان به قاچاق مواد مخدر و روان گردان، دزدی دریایی^۲، تروریسم دریایی^۳، محیط زیست دریایی^۴، تجارت برده و قاچاق انسان^۵، میراث مشترک بشریت، مهاجرت^۶ و پناهندگی، حقوق کار دریایی اشاره کرد که در این مقاله هر یک به تفکیک مورد بحث قرار می گیرند.

حقوق بین الملل^۱ در دهه های اخیر دست خوش تحولات شگرفی گردیده است. یکی از این تحولات، فرآیند انسانی شدن حقوق بین الملل می باشد که تحت عنوان حقوق بشر^۲ در عرصه بین المللی مورد شناسایی قرار گرفته است. حقوق بشر از اساسی ترین و اصلی ترین حقوقی است که هر فرد در جامعه باید از آن بهره برد. حقوق بشر هم از جنبه داخلی و هم بین المللی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. حقوق بشر ریشه در اخلاق^۳ دارد و اخلاق حقوق بشری ماهیت و کارکردی جهانشمول^۴ دارد و محدود به زمان و مکان نمی باشد. اولین تلاش ها در راستای قانونمندی این مفهوم پس از پایان جنگ جهانی دوم و تأسیس سازمان ملل متحد و در سال ۱۹۴۸ از طریق اعلامیه جهانی حقوق بشر سازمان ملل انجام شد تا مفاد این اعلامیه تحت عناوین دو معاهده چند جانبه، یعنی میثاق بین المللی حقوق مدنی^۵ و سیاسی و میثاق بین المللی حقوق اقتصادی^۶، اجتماعی و فرهنگی تدوین و الزام آور شود.

بحث

قاچاق مواد مخدر و روان گردان

اگر از دیدگاه محققان و دوگانه‌های اخلاقی و تاثیرشان در رویکردهای سیاسی به قضیه مواد مخدر نگاه کنیم، به دوگانه‌های ضرر-مراقبت و پاک-فساد می‌رسیم: مواد مخدر (کوکائین، هروئین، ...) در نهایت به سلامت افراد آسیب می‌رسانند. این آسیب از ایجاد اعتیاد فراتر است: خطر اوردوز کردن، مبتلا شدن به بیماری‌های مختلف مثل هیپاتیت و HIV، از بین رفتن کنترل رفتار، آسیب رساندن به اطرافیان در حالت نشگی و در نهایت فقر آسیب‌های مهمی هستند که مصرف مواد مخدر می‌تواند به افراد تحمیل کند. این آسیب‌ها در ذهن ما به حالت کلیشه‌هایی درآمده که سال‌هاست با آن‌ها آشنایی و آن را بد و غیراخلاقی می‌دانیم. بنابراین قاچاق مواد مخدر یکی از تهدیدهای بالقوه و خطرناک بر علیه اخلاق حقوق بشری می‌باشد. یکی از مسیرهایی که قاچاقچیان مواد مخدر جهت انتقال این گونه مواد مورد استفاده قرار می‌دهند مسیر های آبی و دریایی می‌باشد.

قاچاق مواد مخدر^{۱۲} یکی از تهدیدات مهم علیه امنیت دریا را تشکیل می‌دهند. تقریباً هفتاد درصد از مواد مخدر توقیف شده در جریان انتقال از طریق دریا یا پس از آن ضبط شده‌اند^(۲). امروزه گروه‌های تروریستی و باندهای قاچاق مواد مخدر و روان گردان در قاره‌های مختلف، به‌صورت سازمان‌یافته فعالیت دارند. با وجود ارتباط معنادار بین قاچاق مواد مخدر و روان گردان با سایر «جرائم سازمان‌یافته فراملی» از قبیل تروریسم، قاچاق اسلحه و پولشویی می‌تواند بنیان‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جوامع و نهایتاً نظم و امنیت بین‌المللی را به مخاطره اندازد. از این‌رو دولت‌ها با انعقاد معاهدات بین‌المللی تلاش کرده‌اند به مقابله با جرائم مذکور برخیزند^(۳). قاچاق مواد مخدر و روان گردان، از جمله جرائم بین‌المللی است که سود سرشار ناشی از ارتکاب آن می‌تواند در اختیار گروه‌های تروریستی و ضدانسانی قرار گرفته و در نتیجه، تهدیدی جدی برای صلح و امنیت بین‌المللی باشد. همچنین، اعتیاد به آن مواد، می‌تواند سلامت انسان‌ها، به‌ویژه جوانان را به مخاطره اندازد و موجب فروپاشی کانون خانواده‌ها و تباهی آینده فرزندان قربانیان آن جرائم شود. از این‌رو مقابله جدی با آن، اولویت درجه اول جامعه بین‌المللی به حساب می‌آید، با این وجود، افراط در مقابله با آن، می‌تواند دولت‌ها را با چالش‌هایی از منظر حقوق بین‌الملل بشر، مواجه کند^(۴). در کنوانسیون‌های مواد مخدر، بر ضرورت اقدام هماهنگ در سطح جهانی علیه مواد مخدر و همکاری‌های بین‌المللی براساس اصول واحد و هدف مشترک برای ریشه کن نمودن مواد مخدر، قاچاق مواد مخدر و همکاری‌های جهانی تأکید شده است^(۵) ماده ۱۰۸ کنوانسیون ملل متحد در رابطه با حقوق دریاها مقرر می‌دارد:

۱- همه دولت‌ها به جهت سرکوبی قاچاق غیرقانونی مواد مخدر و روان گردان به وسیله کشتی‌ها در دریاهای آزاد بر خلاف معاهدات بین‌المللی، با یکدیگر همکاری خواهند کرد.

۲- هر دولتی که به دلایل منطقی اعتقاد دارد که کشتی که حامل پرچم آن کشور می‌باشد و به قاچاق غیرقانونی مواد مخدر یا روان گردان اشتغال دارد می‌تواند از سایر دولت‌ها بخواهد برای سرکوبی قاچاق با وی همکاری کند.

قاچاق مواد مخدر و روان گردان در شمار جنایات سازمان یافته فراملی قرار داشته و یکی از مهمترین معضلات قرن حاضر به شمار می‌رود که آثار زیانبار اخلاقی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی را متوجه جامعه نموده و تهدیدی بر علیه افراد و حقوق مرتبط با آنها می‌باشد.

دزدی دریایی

سرقت و دزدی از رذایل اخلاقی^{۱۳} است که حقوق افراد را ضایع و تباه می‌سازد. در این بین، دزدی دریایی در زمره قدیمی ترین جنایات بین المللی است^(۶). دزدی دریایی از دیر باز عملی مذموم و نکوهیده تلقی می‌شد. سیسرو سیاست مدار و نویسنده رمی دوران باستان، از دزدان دریایی به عنوان دشمنان بشریت یاد می‌کند. «سر ویلیام بلک استون» حقوقدان انگلیسی قرن هجدهم در کتاب «از جرایم علیه حقوق بین الملل» جرم دزدی دریایی را جرمی علیه تمام حقوق جامعه تلقی می‌کند^(۷). از این رو بدیهی است که می‌توان دزدی دریایی را تهدیدی بر علیه اخلاق حقوق بشری در محیط دریاها به حساب آورد.

در سال ۱۹۵۸ براساس کنوانسیون ژنو در مورد دریاهای آزاد، حقوق عرفی موجود درباره دزدی دریایی به حقوق مدون تبدیل شد. پس از آن نیز در سال ۱۹۸۲ کنوانسیون ملل متحد در مورد حقوق دریاها به تصویب رسید. این کنوانسیون در سال ۱۹۹۴ با تصویب شصتین کشور امضا کننده اجرایی شد^(۷). با گسترش روزافزون دزدی دریایی جامعه جهانی روزبه‌روز در حال هماهنگی بیشتر برای برخورد با این کهنه جرم بین‌المللی می‌باشد. در این میان نقش سازمان ملل متحد و سازمان بین‌المللی دریانوردی بسیار پررنگ‌تر از سایر سازمان‌ها بوده است. در این میان سازمان ملل متحد با طرح کنفرانس سوم حقوق دریاها که منجر به کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها شد، بیشترین نقش را ایفا می‌کند.

ماده ۱۰۰ این کنوانسیون چنین بیان می‌دارد که «تمامی کشورها بایستی تا حد ممکن برای سرکوب و مجازات دزدی دریایی در دریای آزاد یا در هر مکانی که در حوزه صلاحیت هیچ کشوری نباشد با یکدیگر همکاری کنند». همچنین ماده ۱۰۵ اشعار می‌دارد: «هر دولتی می‌تواند کشتی دزدی دریایی را در دریای آزاد توقیف کند، اما تعقیب قضایی باید در دادگاه‌های کشور توقیف کننده انجام شود». از دو ماده یاد شده در بالا می‌توان نتیجه گرفت که این کنوانسیون بنا بر اهمیتی که برای دزدی دریایی قایل است، خواهان مقابله با آن در سطح جهانی شده و به همین منظور دست کشورها را در برخورد با آن باز گذاشته است^(۸). با توجه به سازمان یافتگی گروه‌های دزد دریایی، این دزدی‌های دریایی را می‌توان از اقسام جرایم سازمان یافته فراملی دانست^(۹). با عنایت به موارد ذکر شده می‌توان چنین عنوان نمود که

دزدی دریایی در لیست مواردی قرار دارد که ناقض اخلاق حقوق بشری در محیط دریاهای به شمار می آید.

آسیب به محیط زیست دریایی و عدم پایداری به اخلاق زیست محیطی^{۱۴}

رابطه بشر با محیط زیست از منظر و نگاه‌های متفاوتی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. بسیاری از حقوقدانان درباره اینکه اساساً این رابطه از منظر حقوقی قابل بررسی است یا خیر، اختلاف نظر دارند و حتی برخی تا آنجا پیش می‌روند که از حقوق بین‌الملل محیط زیست به عنوان اخلاق بین‌المللی یاد می‌کنند. لیکن با نگاهی به نحوه شکل‌گیری و توسعه حقوق بین‌الملل محیط زیست در چهار دهه اخیر، روشن می‌شود که این رشته به عنوان یکی از شاخه‌های حقوق بین‌الملل عمومی، توانسته است در بردارنده اصول و قواعد مهمی برای مدیریت، حفاظت و حمایت از محیط زیست کره زمین باشد. ایجاد قواعد الزام‌آور از قبیل انعقاد بیش از هزار معاهده دو و چند جانبه، تدوین عرف بین‌الملل، رویه‌های قضایی بین‌المللی و... همچنین توسعه قواعد غیرالزام‌آور از قبیل: بیانیه‌ها، قطعنامه‌ها، توصیه‌ها و... حکایت از ظهور و تعالی این رشته حقوقی به عنوان یکی از رشته‌های حقوقی معتبر دارد. حقوق بین‌الملل محیط زیست با رهیافتی میان رشته‌ای و یا چند رشته‌ای توانسته است تا حد زیادی رابطه از هم گسیخته علم و حقوق را به هم نزدیک کند و متخصصان محیط زیست را در کنار حقوقدانان بنشانند. از آنجا که محیط زیست مرز ندارد و همه بشریت سوار بر یک کشتی واحد به نام کره زمین می‌باشند، هرگونه صدمه و آسیب به این کشتی سبب نابودی و اضمحلال کل جامعه بشریت می‌گردد، لذا راه‌حل‌های مدیریت، حفاظت و حمایت محیط زیست باید با همکاری بین‌المللی اعم از دولتی و غیردولتی صورت گیرد. این رشته نوظهور در حقوق بین‌الملل توانسته است قواعد غیرالزام‌آور را که در حقوق بین‌الملل کلاسیک جایگاهی نداشت، در خدمت توسعه و گسترش خود بگیرد و نشان دهد که چگونه می‌توان این ابزارهای غیرالزام‌آور را به اصول حقوق مدون و قابل استناد تبدیل کرد. حقوق بین‌الملل محیط زیست با ایجاد مکانیسم‌هایی برای همکاری بین‌المللی مستمر و دائمی میان دولت‌ها که بسیاری از آن‌ها از دل معاهدات بین‌المللی جوشیده، نشان داده است که چگونه می‌توان تخریب فرامرزی محیط زیست را که صلح و امنیت بین‌المللی را تهدید می‌کند، تبدیل به فرصت برای همگرایی بین‌المللی نماید (۱۰).

با عنایت به تقسیم بندی صورت گرفته در خصوص نسل بندی حقوق بشر، حق بر محیط زیست سالم در شمار نسل سوم حقوق بشر یا حقوق همبستگی قرار دارد. محیط زیست شامل عناصر و منابع طبیعی از قبیل آب، خاک، هوا، جنگل‌ها، گونه‌های جانوری و محیط زیست پیرامون انسان می‌گردد.

به واسطه شتاب روند جهانی سازی و گسترش فعالیت‌های حمل و نقل دریایی و اکتشافات دریایی، محیط زیست دریایی در معرض خطرات جبران ناپذیری قرار گرفته است. تردد بیش از هزاران فروند کشتی

تجاری با انواع و اقسام کالاهای از جمله کالاهای نفتی و حضور شرکت‌های بزرگ نفتی که در پی استخراج منابع فسیلی از بستر دریا می‌باشند، همچنین سر ریز شدن پساب‌ها و فضولات صنعتی این محیط را به شدت مورد تهدید قرار می‌دهند.

کنوانسیون ملل متحد در مورد حقوق دریاهای در مواد متعددی بر لزوم حفاظت از محیط زیست دریایی تأکید نموده است. ردیف (ه) از بند یک ماده ۲۱، ردیف (ب) از بند یک ماده ۴۲، ماده ۴۳، ماده ۵۶، ماده ۶۱ و ۶۲ و همچنین مواد ۱۴۵ و ۱۴۶ از بخش دو قسمت یازدهم این کنوانسیون، مواد ۱۹۲ تا ۲۳۷ از قسمت دوازدهم کنوانسیون مورد نظر تحت عنوان حمایت و محافظت از محیط زیست دریایی به این مهم پرداخته است.

آلودگی دریایی^{۱۵} از مهمترین آلودگی‌های زیست محیطی است که زندگی بشر امروز را با تهدید رو به رو کرده است. فعالیت‌های انسان در روی کره زمین و عدم توجه به اخلاق زیست محیطی موجب شده است تا مقادیر قابل توجهی عوامل آلاینده دریایی ناشی از منابع گوناگون در محیط زیست دریایی پراکنده شود که سرانجام زبان‌های جبران ناپذیری را بر حیات دریایی وارد ساخته است (۱۱ و ۱۲). این خطرات تهدیدی است که نه تنها متوجه محیط زیست دریایی می‌باشد، بلکه تهدیدی است که حقوق بشر را نشانه گرفته است.

تجارت، حمل و نقل برده و قاچاق انسان

برده داری از مصادیق بارز پایمال شدن حقوق انسانها و زیر پا گذاشتن اخلاق حقوق بشری است. با وجود گذشت سال‌های بسیار از لغای نظام برده‌داری، امروزه برده‌داری در قالب قاچاق انسان و کار اجباری نمود و بروز یافته است. در واقع، آنچه با عنوان قاچاق انسان در سراسر جهان شایع شده و به‌ویژه در خصوص زنان و کودکان اعمال می‌شود، شکل معاصر برده‌داری است (۱۳). در قاچاق انسان، افراد به عنوان کالا خرید و فروش شده، به کار اجباری واداشته می‌شوند، موضوع تجارت جنسی قرار می‌گیرند، مراقبت شدید بر فعالیت آنان سایه می‌افکند و این در حالی است که خشونت و تهدید علیه ایشان اعمال می‌شود و زندگی و کار این قربانیان در شرایط نامناسبی ادامه می‌یابد. از این منظر است که در گزارش‌های توضیحی ضمیمه کنوانسیون شورای اروپا در خصوص مبارزه با قاچاق انسان از این عمل به عنوان «نوع مدرنی از تجارت سنتی برده در سراسر جهان» یاد شده است (۱۴). بر این اساس، قاچاق انسان هر نوع بهره‌برداری و سوءاستفاده از افراد انسانی را شامل می‌شود که فرد را از حیطه حمایت و شناسایی قانون خارج نموده، با تخریب شخصیت حقوقی وی، او را مجبور به تن‌فروشی یا بهره‌کشی جنسی و یا کار اجباری نماید و گاه اعضای وی را به فروش برساند. در این چارچوب، انسان‌ها همچون کالایی شمرده می‌شوند که فاقد موضوعیت حقوقی بوده، به عبارتی بردگانی بیش نیستند. تحولات معاصر در زمینه حقوق بین‌الملل بشردوستانه و حقوق بین‌الملل کیفری نیز نشان دهنده این مطلب است که شرایط کنونی قاچاق انسان از نظر قانونی معادل شرایط برده‌داری است (۱۵). و قاچاقچیان با اعمال تهدیدهای وحشت‌برانگیز و

موثرتری در جهت حمایت از حقوق بشر در عرصه دریا توسط جامعه بین المللی صورت پذیرد.

میراث مشترک بشریت در دریا

مفهوم میراث مشترک بشریت یکی از شگفت انگیزترین پیشرفت های فکری بشری در زمینه حقوق بین الملل و از مهمترین مفاهیم حقوقی در دهه های اخیر است (۱۷). البته هرچند مفهوم میراث مشترک بشریت جدید است، اما آن را برگرفته از اصل قدیمی «متعلق به همه» می دانند که به موجب آن سرزمین یا ناحیه مورد بحث در تملک و تعلق عمومی همه دولت ها قرار می گیرد، استفاده از آن برای همه دولت ها آزاد است و بر طبق آن سرزمین یا منطقه مربوطه قابل تصاحب و تخصیص توسط دولت ها و سایر اشخاص نیست. البته اصل متعلق به همه در طول تاریخ دچار تحول گشته به گونه ای که امروزه مفهوم میراث مشترک بشریت منعکس کننده این دیدگاه است. به کارگیری واژه «میراث» در مفهوم میراث مشترک بشریت به جنبه مادی حفاظت مشترک از مناطق و منابع غیرقابل تملک ملی دلالت دارد (۱۸). مفهوم میراث مشترک بشریت در بدو امر در مورد نواحی جغرافیایی معین و بدون سکنه و نیز بسیاری از منابع طبیعی کاربرد داشته که شرایط و موقعیت ویژه این نواحی و تأثیری که استفاده از منابع آن ها بر روی منافع نسل های آینده و محیط زیست می گذارد، موجب گردید که چنین نواحی ای از سوی جامعه بین المللی غیرقابل تخصیص و تملک اعلام گردند؛ مثل فضای ماورای جو، اعماق دریاها در محدوده ماورای صلاحیت ملی و قاره جنوبگان. همچنین این مفهوم از سوی یونسکو در مورد مکان ها و موضوعاتی که دارای ارزش معنوی و فرهنگی بسیار زیادی برای کل بشریت هستند، به کار گرفته شده است (۱۹). با شکل گیری مفهوم میراث مشترک بشریت، اصولی در بهره برداری از اموال خارج از حاکمیت دولت ها قوام می یابد که به نحوی سازوکار کلی بهره برداری از این اموال را تعیین می کند. این اصول شامل اصل عدم اختصاص، بهره برداری صلح آمیز، مدیریت مشترک و جمعی، انتفاع نوع بشریت و بهره برداری با معیارهای محیط زیستی از یک سو، حق استفاده و بهره برداری را به اشخاص خصوصی داده و از سوی دیگر، منافع والائتری را حفظ می کند. این سازوکار، دولت ها را واسطه هایی به منظور نظارت و مدیریت عالی بهره برداری معرفی می کند؛ هرچند دولت ها خود نیز به نیابت از ملت ها امکان بهره برداری دارند (۲۰). مفهوم میراث مشترک بشریت در تمامی موارد، ماورای صلاحیت حاکمیتی دولت ها کاربرد ندارد، بلکه در برخی موارد، از مفاهیمی چون «نگرانی مشترک بشریت» نیز بهره گرفته شده است. چنان که برای مثال، امکان گنجاندن اتمسفر در قالب میراث مشترک بشریت ممکن نیست، لذا تحت عناوینی از قبیل «نگرانی مشترک بشریت» به آن پرداخته شده است. تفاوت جدید که می توان در نگرانی مشترک بشریت با مفهوم میراث مشترک بشریت جستجو کرد و همین تفاوت به اندازه زیادی منجر به خلق مفهوم نگرانی مشترک بشریت شد، نگرش به این مفهوم، رها از اصل عدم تخصیص است که جزء اولین اصول میراث مشترک بشریت است.

خسونت جنسی یا کار اجباری تحت شرایطی نظیر آنچه در برده داری انجام می شده است (۱۳)، شخصیت حقوقی و کرامت انسانی قربانیان خویش را نادیده می انگارند (۱۶). از لحاظ تاریخی ممنوعیت حمل برده طی موافقت نامه های جامع تری در خصوص سرکوب برده داری مورد بحث قرار گرفته است. یکی از قدیمی ترین معاهداتی که سرکوب تجارت برده در دریا را مورد بحث قرار می دهد، سند جامع بروکسل در خصوص تجارت برده در آفریقا است که در تاریخ دوم جولای ۱۹۸۰ منعقد شده است (۲).

از منظر نظام بین الملل حقوق بشر، منع بردگی و برده داری اهمیت ویژه ای داشته و آن را در شمار حقوق بنیادینی دانسته اند که از هنجارهای اساسی و تخطی ناپذیر حقوق بشر بوده و در کلیه اسناد جهانی و منطقه ای حقوق بشر به آن اشاره شده است. کنوانسیون بین المللی منع تجارت برده و بردگی ۱۹۲۶ از اولین اسنادی است که در این رابطه به تصویب رسیده است. متأسفانه یکی از مسیرهای مورد استفاده جهت نقل و انتقال افراد مورد سوء استفاده قرار گرفته به عنوان برده، مسیر دریا بوده است. حمل بردگان سیاه پوست از قاره آفریقا به آمریکا از مسیر اقیانوس اطلس و توسط شناورها صورت می گرفته است. همچنین برابر اسناد موجود، خلیج فارس نیز به عنوان مسیری جهت حمل این بردگان مورد استفاده قرار می گرفته است. ماده ۱۳ کنوانسیون بین المللی دریای آزاد ۱۹۵۸ و ماده ۹۹ کنوانسیون حقوق دریایا به موضوع حمل و نقل و تجارت برده پرداخته و دولت های طرف کنوانسیون ها را ترغیب به مبارزه و جلوگیری از تجارت برده از مسیر دریاها نموده اند.

برده داری در عرصه دریا می تواند به صورت کار اجباری، کار کودکان، قاچاق انسان و یا دیگر اشکال بهره کشی از دیگران جلوه نماید. فعالیت های ماهیگیری غیرمجاز، گزارش نشده و بدون نظارت، زمینه رشد و ظهور نوع جدیدی از برده داری مدرن در دریا به وجود آورده که منجر به نقض حقوق بشر گردیده است. تقاضای زیاد برای غذاهای دریایی در سراسر جهان منجر به افزایش فعالیت ماهیگیری غیرمجاز و بدون نظارت شده است. در نتیجه، این امر منجر به مسائل برده داری، قاچاق انسان و بوجود آمدن شرایط اسفناک کار در صنعت شیلاتی برخی از دولت ها شده است. به عنوان مثال از کشورهایی که این گونه اقدامات در آنها صورت می گیرد، شامل تایلند، نیوزیلند، کامبوج، اندونزی و غیره می توان نام برد. منطقه آسیا و اقیانوسیه بالاترین نرخ کار اجباری در جهان را با تخمین ۱۱.۷ میلیون قربانی، که ۵۶ درصد از آمار کل جهانی است، دارا می باشد. آفریقا با تخمین ۳.۷ میلیون قربانی در رده بعدی قرار دارد که ۱۸ درصد از آمار کل جهانی است. برآورد صورت گرفته در رابطه با آمریکای لاتین ۱.۸ میلیون قربانی است، که ۹ درصد از آمار کل جهانی را شامل می گردد. تخمین زده می شود که بیش از ۲۱ میلیون نفر در سراسر جهان قربانی کار اجباری شده اند که بیشتر در صنایع شیلات اتفاق می افتد. با توجه به موارد نقض حقوق بشر مورد بحث و بسیاری دیگر از موارد نقض شده از جمله مواردی مانند قتل، شکنجه و غیره توجه قرار نمی گیرد، از این رو توصیه می شود اقدامات

سیستماتیک و مکرر، از این ترس است» (۲۵). تروریسم وابسته به مکان نیست و در خشکی و دریا به عنوان یک مساله مطرح است که حقوق بشر را با چالشی جدی مواجه می سازد. در این میان، سازمان ملل متحد نیز از طریق نهادهای ذی ربط خویش مبارزه با تروریسم دریایی را در دستور کار خود قرار داده است. شورای امنیت، سازمان بین المللی دریانوردی و سایر نهادها نقش مؤثری در ارائه راهکارها و همچنین اتخاذ تدابیر و اقدامات متعدد در مبارزه با تروریسم بین المللی ایفاء نموده اند. قطعنامه ها و کنوانسیون های مختلفی بعد از سال ۲۰۰۱ به تصویب رسیده اند که هریک از جایگاه منحصر به فردی برخوردار می باشند. هدف تروریسم از بین بردن حقوق بشر، دموکراسی و حکومت قانون است. تروریسم ارزش هایی را هدف قرار می دهد که در قلب منشور ملل متحد و دیگر اسناد بین المللی جا دارند. این ارزشها عبارتند از احترام به حقوق بشر؛ حاکمیت قانون؛ قواعد حاکم بر مخاصمات مسلحانه و حمایت از غیرنظامیان؛ بردباری میان مردمان و ملت ها و حل و فصل مصالحه آمیز اختلافات. تروریسم مستقیمی بر بهره مندی از شمار بسیاری از حقوق بشر به ویژه حق حیات، آزادی و تمامیت جسمانی دارد. عملیات تروریستی می توانند حکومت ها را بی ثبات کنند، جامعه مدنی را تضعیف سازند، صلح و امنیت را به مخاطره اندازند، توسعه اجتماعی و اقتصادی را تهدید نمایند و تاثیر منفی بر زندگی گروه های خاصی از خود به جا بگذارند. تمامی این مسائل تاثیر مستقیم در بهره مندی از حقوق بنیادین بشر دارند. تاثیر مخرب تروریسم بر حقوق بشر و امنیت در بالاترین سطوح سازمان ملل به ویژه از جانب شورای امنیت، مجمع عمومی، کمیسیون سابق حقوق بشر و شورای جدید حقوق بشر شناخته شده است (۲۴).

پناهجویان و مهاجرین در دریا

مهاجرت اگرچه پدیده ای تاریخی و کهن است، اما در جهان کنونی و ایران امروز مفهوم و ابعادی نویافته و زمینه ها و ساختهای متعددی را در بر گرفته است. حوزه سیاست و نظریه پردازی های سیاستی عمدتاً بر ماهیت چندوجهی مهاجرت و ضرورت انجام مطالعات میان رشته ای در این زمینه تاکید دارند که در این میان وجه اخلاقی مهاجرت برجسته شده است.

پیش تر اروپا در سه مقطع زمانی با این پدیده انسانی روبرو بوده است. دوره اول، بعد از جنگ جهانی شکل گرفت که این تقاضا از سوی قاره سبز برای بازسازی اقتصادی اروپای بعد از جنگ وجود داشت؛ دوره دوم، که در پی مطالبه خانواده مهاجران برای پیوستن به مهاجران اولیه شکل گرفت؛ دوره سوم، که تشابه با مقطع فعلی دارد، مربوط به پناهندگان و آوارگان ناشی از فروپاشی نظام دوقطبی در دهه نود بود. به باور کارشناسان و صاحب نظران سیاسی، این موج گسترده مهاجرت، طیف متنوعی از پیامدها را برای جامعه اروپایی در بر خواهد داشت که عبارتند از: تشدید بحران اقتصادی به ویژه در اروپای جوان، احیای ناسیونالیسم پرخاشگرانه، پیدایش و قدرت گیری احزاب دست راستی در حیات سیاست کشورهای عضو اتحادیه اروپا، تغییر صورت بندی های سنتی

مشخصاً اهمیت یک موضوع می تواند آن را به نگرانی تبدیل کند، اما زمانی می توان وصف مشترک به این نگرانی داد که فراتر از حدود مرزهای یک یا دو کشور به خصوص بوده و به واقع، مربوط به جامعه بین المللی باشد. همین امر، وصف مشترک بودن را در مسائل زیست محیطی تقویت می کند، چرا که این مسائل عموماً خارج از حوزه صلاحیتی کشور خاصی اثرگذار است و زمانی که بروز می نماید، به طور کلی روی تمامی جهان تاثیر می گذارد. زمانی می توان از نگرانی مشترک صحبت کرد که آن امر مهم، فراتر از حدود مرزهای یک یا دو کشور به خصوص بوده و به واقع، مربوط به جامعه بین المللی باشد. در واقع، نگرانی مشترک بشریت، یک مفهوم کلی است که دربردارنده قواعد خاص و ویژه نیست، اما مبنای کلی برای اقدام جامعه بین الملل در خصوص موارد نگرانی به حساب می آید (۲۰).

یکی از علل و زمینه های پیدایش این اصل را باید در وجود منابع سرشار معدنی در بستر و زیر بستر دریای آزاد و برنامه کشورهای صنعتی و صاحب فناوری برای بهره برداری از این منابع دانست. کف اقیانوس ها در بسیاری از مناطق پوشیده از رگه های منگنز به قطر چهار سانتیمتر و حاوی پنجاه درصد منگنز خالص با رگه های مهمی از مس و نیکل، کبالت و سایر فلزات است (۲۱). زمینه اولیه شکل گیری اصل میراث مشترک بشریت به کنوانسیون ۱۹۵۸ ژنو در زمینه فلات قاره برمی گردد؛ زیرا در این کنوانسیون حد خارجی فلات قاره مشخص نیست و ماده یک آن از قابلیت استخراج به عنوان معیاری برای تعیین محدوده فلات قاره صحبت می کند. بنابراین، احتمال افزایش حد خارجی فلات قاره تا وسط اقیانوس ها با پیشرفت صنعت و فناوری امری بدیهی به نظر می رسد. در این صورت محدوده بیشتری از بستر و زیر بستر دریاها و اقیانوس ها تحت صلاحیت ملی دولت ها قرار می گرفت که تنها کشورهای صاحب فناوری امکان بهره برداری و استخراج منابع معدنی موجود در این نواحی را دارا بودند. در چنین اوضاع و احوالی دول توسعه یافته و در حال توسعه نظر واحدی در خصوص نحوه بهره برداری از منابع مزبور را نداشتند (۲۲). می توان گفت ابداع مفهوم میراث مشترک بشریت، همانند اصول دیگر برای حمایت از حقوق بشر، ثروت طبیعی و منابع جاندار و بی جان، تا حدودی از یک دیدگاه مدرن از حقوق طبیعی برآمده اند. برخی از نویسندگان از این دیدگاه، میراث مشترک بشریت را بخشی از حقوق طبیعی انسان می دانند (۲۳).

تروریسم دریایی

تروریسم به عنوان یکی از شناخته شده ترین حملات مسلحانه در میان چند شکل آن است. علاوه بر این، تروریسم یک استراتژی یا تاکتیک است که یک بازیگر ممکن است یا به صورت کامل و دائمی و یا متناوب، به صورت دوره ای و بخشی، یا متغیر بین ترکیب مبارزه سیاسی غیر خشونت آمیز با جنگ چریکی، انتخاب کند (۲۴). برخی محققان این مفهوم را چنین تعریف می کنند: «کاربرد مکرر خشونت با انگیزه سیاسی، با هدف ارباب، به وسیله عاملان غیردولتی که بر بیش از یک دولت اثر می گذارد. ترور چیزی است که یکی احساس می کند، تروریسم استثمار

از طریق دریا غالباً به صورت شخصی انجام نمی‌گیرد، بلکه توسط قاچاقچیان انجام می‌شود. به عبارت دیگر؛ مهاجرت غیرقانونی زمینه برای ارتکاب جنایت سازمان یافته فراملی در دریا را فراهم می‌سازد. مهاجرت غیرقانونی از طریق دریا معمولاً در شرایط بسیار غیر انسانی و در مخفیگاه‌های موجود در کشتی‌های باری صورت می‌گیرد که البته این کشتی‌ها هیچ گاه وارد قلمرو تحت صلاحیت دولت ساحلی نخواهند شد و مهاجران ادامه راه را باید با قایق‌های کوچک طی نمایند که غالباً این انتقال به ندرت انجام می‌شود. قاچاقچیان مهاجر اغلب این افراد را در میان دریا رها ساخته و غرق می‌نمایند (۲۷). مهاجرت از طریق دریا یکی از پیچیده‌ترین موضوعاتی است که امروزه افراد و بازیگران بسیاری از حقوق بین الملل با آن مواجه هستند. پیچیدگی‌های آن ناشی از همپوشانی عوامل تعددی است که شامل: افزایش روند مهاجرتی از طریق دریا در مناطق خاصی از جهان (به ویژه در سال ۲۰۱۵، دریای مدیترانه و آندامان)؛ حوادث مرگبار غرق کشتی‌ها به صورت مکرر، که اغلب در نتیجه نیت عمدی است و در مواقعی منجر به مرگ جمعی می‌شود، حضور برخی از گروه‌های آسیب پذیر در میان مهاجران (به ویژه کودکان و پناهندگان)؛ تجارت سودآور قاچاق مهاجر، که باعث می‌گردد گروه‌های جینتکار بی رحمی را به خود جذب کرده و در این بین به ارتکاب قتل و شکنجه یا سایر رفتارهای غیرانسانی یا تحقیرآمیز دست بزنند، اختلاف ناشی از حوزه صلاحیت قضایی بین دولت‌های ساحلی و دولت‌های صاحب پرچم در مناطق دریایی که در آن مناطق شناورهای حامل افراد مهاجر رهگیری می‌شوند و در صورت لزوم و ضرورت نجات می‌یابند، واگرایی‌های سیاسی و بهره‌برداری‌های عوام‌فریبانه که ممکن است مانع از همبستگی و همکاری بین دولت‌های مربوطه، و همچنین بین دولت‌های ذکر شده و سازمان‌های بین‌المللی صالحه باشد، مسائل امنیتی که به دلیل تهدید و وقوع حملات تروریستی توسط افراد مرتبط با خلافت خودخوانده داعش، ناگزیر در ارتباط با سیاست‌های کنترل مرزهای ملی به وجود می‌آیند، مشکلات هماهنگی بین قواعد و هنجارهای رفتاری که مربوط به حوزه‌های مختلف حقوق بین الملل است، به ویژه حقوق دریاهای، حقوق بشر، رفتار با بیگانگان و مبارزه با جرایم فراملی، که امکان دارد در قاعده مند نمودن مهاجرت از طریق دریا قابل استفاده باشد (۲۸).

نتیجه‌گیری

اخلاق حقوق بشری در محیط دریاهای و اقیانوس‌ها دارای اهمیت فراوانی بوده و در اسناد بین‌المللی و کنوانسیون‌های متعدد و جداگانه‌ای از آن یاد شده است. اخلاق حقوق بشری به نحوی با حقوق دریاهای ادغام گردیده و در برخی زمینه‌ها هم پوشانی‌هایی دارد تا جایی که می‌توان از آن به عنوان یک رژیم حقوقی خاص در عرصه حقوق بین الملل یاد نمود، هرچند که این رژیم هنوز یک رژیم کارآمد نیست و کارهای زیادی برای اطمینان از رعایت استانداردهای حقوق بشر در دریاهای اقیانوس‌ها باقی مانده است که باید انجام داد. اهمیت توجه به حقوق بشر در محیط دریاهای بایستی به همان اندازه‌ای باشد که در خشکی

همگرایی اجتماعی، تغییر کانون تنش‌های قومی، تغییر موازنه جمعیت، تحت تأثیر قرار گرفتن انسجام و امنیت اجتماعی. سطح تأثیرگذاری این مؤلفه بر ساحت سیاست، جامعه و فرهنگ سبب می‌شود نگرش و سیاست‌های اتحادیه اروپا به عنوان یکی از بازیگران ذی‌نفوذ در منطقه خاورمیانه تحت تأثیر قرار گیرد و بدین ترتیب تغییر رویکرد این بازیگر و جامعه جهانی را نسبت به تحولات خاورمیانه شکل دهد. چنان‌که می‌دانیم، این موج گسترده پناهندگی از منطقه خاورمیانه و به ویژه کشورهای بحران‌زده سوریه، عراق و افغانستان و نیز کشورهای آفریقایی درگیر معضلات حاکمیتی و اقتصادی مانند لیبی شکل گرفته است. از آنجا که سوریه با ده میلیون و عراق با سه میلیون مهاجر، بیشترین تعداد پناهجویان را به خود اختصاص داده‌اند، انتظار می‌رود این دو کشور بحران‌زده، شاهد تغییر سیاست اتحادیه اروپا نسبت به خود باشند. در این راستا ساده‌ترین راه‌حل برای اروپای واحد، سخت‌تر کردن سیاستهای مهاجرتی و امنیت مرزهاست، امری که مدافعان بیشتری در اروپای شرقی به رهبری مجارستان دارد. راه‌حل دوم که تکمیل‌کننده گزینه اول است، حل کردن مشکل پناهجویان در خاورمیانه و اقدام مسئولانه‌تر کشورهای متمدن عربی در برخورد با بی‌خانمان‌های این منطقه است. کشورهای اردن، لبنان و ترکیه فقط به‌طور محدود و البته موقت، پذیرای پناهجویان سوری، عراقی و افغان بوده‌اند و از سویی، اوضاع بسیار نامساعد اردوگاه‌های این کشورها سبب شده پناهجویان رنج و خطر عبور از دریای مدیترانه را برای رسیدن به اروپا بر خود هموار کنند و به سمت مهاجرت‌های غیرعقلانی سوق یابند. تداوم مهاجرت از این مسیر، به‌رغم تلفات بسیار، مبین وضعیت بد مهاجران در این کشورها است. غرب و اروپا که تاکنون با پیگیری منافع ملی در کشورهای بحران‌زده سوریه و عراق بیشتر سیاست مدیریت هرج و مرج را دنبال می‌کردند، به واسطه بحران اخیر مهاجرت و باتوجه به پیامدهای آن، به تغییر این سیاست متقاعد شده است. بسیاری از افراد آسیب‌پذیر به دنبال پناهندگی هستند. این یک نوع حمایت بین‌المللی است از افرادی که به دلیل شرایط نامناسب سیاسی و اجتماعی کشور خود مجبور به فرار هستند. اتحادیه اروپا دارای وظایف قانونی و اخلاقی برای محافظت از کسانی است که نیازمند حمایت می‌باشند. کشورهای عضو، مسئولیت رسیدگی به درخواست‌های پناهندگی و تصمیم‌گیری برای اشخاصی که نیاز به پناهندگی دارند را برعهده دارد؛ اما نه برای تمام کسانی که به اروپا مهاجرت می‌کنند. بسیاری از مردم برای بهبود شرایط زندگی خود و خانواده‌شان در تلاش برای مهاجرت به کشورهای اروپایی هستند که به آن‌ها مهاجران اقتصادی گفته می‌شود و اگر آن‌ها برای درخواست پناهندگی خود موفق نباشند، دولت‌های ملی مؤظفند آن‌ها را به کشور خود بازگردانند. هزاران نفر در تلاش برای رسیدن به اروپا جان خود را در دریا از دست می‌دهند (۲۶). دریاهای همواره یکی از ایمن‌ترین راه‌ها برای حمل و نقل به شمار می‌روند. به ویژه دریاهای آزاد که اصل آزادی دریاهای بر این منطقه حاکم است. در حقیقت این بخش تحت حاکمیت و صلاحیت هیچ دولتی قرار ندارد و این امر خود زمینه‌ساز ارتکاب جنایات مختلف در این مناطق گردیده است. مهاجرت غیرقانونی

واژه نامه

1- International rights	حقوق بین الملل
2- Human right	حقوق بشر
3- Ethics	اخلاق
4- Universal	جهانشمول
5- Civil right	حقوق مدنی
6- Economic right	حقوق اقتصادی
7- Piracy	دزدی دریایی
8- Maritime terrorism	تروریسم دریایی
9- Marine environment	محیط زیست دریایی
10-Human trafficking	قاچاق انسان
11-Migration	مهاجرت
12-Drug trafficking	قاچاق مواد مخدر
13-Moral vices	رذایل اخلاقی
14-Environmental ethics	اخلاق زیست محیطی
15-Marine pollution	آلودگی دریایی

مورد توجه قرار گرفته و اعمال می گردد. حمایت و حفاظت از حقوق بشر در عرصه دریاها به دلیل شرایط ویژه ای که این محیط دارد بایستی در اولویت قرار گیرد. فقدان یک معاهده جامع حقوق بشری که تمام موارد ذکر شده فوق را در عرصه دریاها پوشش دهد به خوبی احساس می گردد و جا دارد در این خصوص از سوی نهادهای مربوطه بین المللی که در راس آن سازمان ملل متحد قرار دارد اقدامات موثری صورت پذیرد. در این بین نقش دولت های ساحلی، دولت های صاحب پرچم و دولت های صاحب بندر می تواند پررنگ تر باشد. چرا که در نهایت آنچه در دریا اتفاق می افتد و بر زیست افراد، موثر واقع می گردد مهم است. تک تک دولت ها باید با مسئولیت ها و تعهدات خود در قبال کسانی که از حقوقشان محروم یا حقوقشان تضییع شده یا می شود، حمایت کنند خواه این اتفاق در خشکی روی دهد یا اینکه در محیط دریاها یا اقیانوس ها. جهت کارآمدی این مهم از یک سو بایستی دولت ها پاسخگو باشند و از سویی دیگر جامعه مدنی نقش حیاتی خویش را در راستای نظارت بر رعایت استانداردهای حقوق بشر ایفا کند.

ملاحظه های اخلاقی

در پژوهش حاضر حق معنوی مولفین آثار مورد احترام قرار گرفته و قوانین تعارض منافع کاملاً مورد توجه قرار گرفته است.

References

1. Ansari N. Marine noise pollution: a legal vacuum in the Convention on the Law of the Sea. 1st ed. Iran/Tehran: Ganje Danesh. 2015. (In Persian).
2. Mousavi SM, Jadidi E. Maritime crimes in international law. 1st ed. Iran/Tehran: Mizan Publication. 2011. (In Persian).
3. Rahmani Klakoub, E. State obligation to combat crimes on drugs and psychotropic substances and to limit corporal punishments under international human rights law. Majlis and Rahbord, 2019; 26(99): 125-146. (In Persian).
4. Sarami H. Investigating the causes of death and murder caused by addiction, drug trafficking and psychedelics. Social Health and Addiction Journal, 2014; 1(1). (In Persian).
5. Mortazavi A. International drug trafficking and international law. Iran/Tehran: Publication of the secretariat of the anti-narcotics headquarters. 2003. (In Persian).
6. Beigzadeh E. Piracy from the perspective of international law. 1st ed. Tehran: Iranian Association of United Nations Studies. 2010. (In Persian).
7. Kazemi SS, Ehsanpour SR. Special convention against piracy; From necessity to the proposed pattern. International Criminal Law, 2022; 1(1): 1-16. (In Persian).
8. Kiani Moghadam M, Akbarpoor M, Akbarpoor H, Tahmak H. Examining and presenting the necessary solutions to prevent the phenomenon of piracy from the point of view of international law (with an emphasis on the sea of Makran). 1st National Conference on the

- Development of Makran Coasts and Maritime Authority of the Islamic Republic of Iran, Chabaha. 2012.(In Persian).
9. Ziaei Bigdeli M. Evolution in the concept of piracy and its effects in the light of international law. 1st ed. Iran/Tehran: Ganje Danesh. 2015. (In Persian).
10. Fathi H, Mirabbasi SB, Pournoori M. Governments' commitments to marine pollution: with emphasis on environmental ethics and the convention on the rights of the sea. Ethics in Science and Technology 2022; 17 (2): 29-36. (In Persian). DOR: [20.1001.1.22517634.1401.17.2.5.7](https://doi.org/10.1001.1.22517634.1401.17.2.5.7)
11. Mohammadi S, Jafari MJ, Azadbakht F. Principle of prohibition of harmful use of land and dealing with environmental damage of fine dust in international law with emphasis on the moral responsibility of countries. Ethics in Science and Technology 2023; 17 (4): 58-65. (In Persian). DOR: [20.1001.1.22517634.1401.17.4.9.5](https://doi.org/10.1001.1.22517634.1401.17.4.9.5)
12. Salimzadeh S, Shamoo S. Damages caused by oil pollution to the environment from the perspective of environmental rights and ethics. Ethics in Science and Technology 2022; 17 (2): 37-44. (In Persian). DOR: [20.1001.1.22517634.1401.17.2.6.8](https://doi.org/10.1001.1.22517634.1401.17.2.6.8)
13. Gupta BK. Trafficking and the law. New Delhi: Human Rights Law Network. 2011.
14. Council of Europe. Council of Europe convention on action against trafficking in human beings. Europe: Council of Europe Publication. 2013.
15. Sadat LN, Michael PS. The theory and practice of international criminal law. Netherlands: Martinus Nijhoff Publishers. 2008.

16. Ahmadinejad M, Aminroaya Y, Ganjbakhsh M. Traditional and modern slavery in international law and Islamic opinion with regard to the condition of women and children. *Comparative Law Review*, 2016; 7(1): 23-52. doi: [10.22059/jcl.2016.58598](https://doi.org/10.22059/jcl.2016.58598)
17. Hakimzade Khoei P, Abdollahi M. International measures to prevent and combat maritime terrorism. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 2018; 5(10): 151-189. (In Persian).
18. Shelton D. (2009). Common concern of humanity. *Iustum Aequum Salutare*, 1: 33-40. DOI: https://doi.org/10.1163/9789004508736_005
19. Kaland A. Nature: The Common Heritage of Mankind? Norway: University of Oslo. DOI: <https://doi.org/10.1093/obo/9780199796953-0109>
20. Esmaili, M., Rahimi, S. A. A. Exploitation by Private Persons of the Objects Situated Beyond the National Jurisdiction of States and the Related Mechanisms. *International Law Review*, 2018; 35(59 (Fall-Winter)): 119-142. doi: [10.22066/cilamag.2018.31886](https://doi.org/10.22066/cilamag.2018.31886)
21. Akherst M. New generalities of international law. Translated by Darabpoor M. 1st ed. Iran/Tehran: Recent World Press. 1993. (In Persian).
22. Mirabbasi B. Rights among public boredom. 1st ed. Iran/Tehran: Dadgostar Publication. 1997. (In Persian).
23. Tamoshot C. Human right. Translated by Sharifi H. 1st ed. Iran/Tehran: Mizan Publication. 2007. (In Persian).
24. Sharghi A. Maritime terrorism: maritime security and the responsibility of governments. *Political Science Quarterly*, 2015; 11(31): 137-157. (In Persian)
25. Kazemi SS. Human rights considerations in criminal deal with the phenomenon of piracy. *The Journal of Human Rights*, 2020; 15(1): 41-68. Doi: <https://doi.org/10.22096/hr.2019.96644.1082>
26. Rahimli S. Securing immigration; The performance of the European Union towards Syrian immigrants. *Bandar va Darya*, 2017; 2(24): 1-10. (In Persian).
27. Dorogary R, Hakimzadeh P. Human rights protections for illegal immigrants in the maritime region. *International Conference on Human Sciences and Behavioral Studies*. Tehran, Idepardaz Institute of Managers. 2014. (In Persian).
28. Virzo R. Coastal states and the protection of migrant children at sea. *Migrant Children: Challenges for Public and Private International Law*. Italy/Napoli: Editoriale Scientifica. 2016.